

From: PETIR [<mailto:info@petir.eu>]
Sent: Thursday, March 17, 2016 1:50 PM
To: info@petir.eu
Subject: RAZDJELNICI - JOŠ JEDAN HRVATSKI SLUČAJ?

RAZDJELNICI - JOŠ JEDAN HRVATSKI SLUČAJ?

Afera s razdjelnicima i brojne pritužbe građana koji tvrde da, ne samo da nisu uštedjeli njihovom ugradnjom, već su im računi i porasli, potaknula je hrvatsku zastupnicu u Europskom parlamentu Marijanu Petir da zatraži od Službe Europskog parlamenta za istraživanja informacije o stanju ugradnje razdjelnika i mjerila toplinske energije u drugim državama članicama.

Na pitanje kako države članice reguliraju individualnu potrošnju toplinske energije u višestambenim zgradama koje se opskrbljuju centraliziranim (daljinskim) grijanjem ili zajedničkim centralnim grijanjem dobila je odgovor da prema Direktivi o energetske učinkovitosti potrošači električne energije, prirodnog plina, centraliziranog grijanja, centraliziranog hlađenja i tople vode trebaju imati mjerilo koje točno odražava njihovu individualnu osobnu potrošnju te im treba biti naplaćena isključivo energija koju su koristili. Osim toga, države članice trebaju osigurati da nacionalna regulatorna tijela za energetiku omoguće da mrežne tarife i propisi potiču poboljšanja energetske učinkovitosti.

Direktiva o energetske učinkovitosti u članku 9. jasno kaže da se „Države članice moraju pobrinuti kako bi osigurale da se krajnjim kupcima električne energije, prirodnog plina, centraliziranog grijanja, centraliziranog hlađenja i tople vode u kućanstvima pribave pojedinačna brojila koja točno održavaju stvarnu potrošnju energije i daju informacije u stvarnom vremenu uporabe. Brojila individualne potrošnje se postavljaju do 31. prosinca 2016. za mjerenje potrošnje topline ili hlađenja ili tople vode za svaku jedinicu gdje je to tehnički izvedivo i troškovno učinkovito. Ako uporaba pojedinačnih brojila nije tehnički izvediva ili troškovno učinkovita, za mjerenje grijanja upotrebljavaju se pojedinačni razdjelnici troškova grijanja za mjerenje potrošnje topline na svakom radijatoru, osim ako predmetna država članica dokaže da bi postavljanje takvih razdjelnika bilo troškovno neučinkovito. U tom se slučaju mogu razmotriti alternativne troškovno učinkovite metode mjerenja potrošnje

toplina.“ Međutim, koje su to alternativne metode mjerenja nije decidirano navedeno.

Zastupnicu Petir zanimalo je i imaju li države članice regulatorne okvire koji nameću obvezu ugradnje razdjelnika na što je stigao odgovor kako je obveza država članica da donesu zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s Direktivom o energetske učinkovitosti i to do datuma koji su u Direktivi navedeni. Države članice u skladu s time i postupaju te su već donijele ili su u postupku nadopune svojih energetske zakona. Važno je spomenuti da se razdjelnici već niz godina koriste u Njemačkoj, Austriji, Švicarskoj, Danskoj i Poljskoj. Ugradnju razdjelnika i pojedinačnih mjerila toplinske energije u državama članicama obavljaju distributeri. Na pitanje o financijskoj isplativosti ugradnje takvih razdjelnika, rečeno je kako su mnoge studije pokazale značajne uštede u troškovima i količini potrošene energije neovisno o državi na koju su se odnosile.

Kako bi se pružile informacije o nacionalnom pristupu provedbi gore spomenute Direktive, sve države članice izrađuju nacionalna izvješća o implementaciji Direktive o energetske učinkovitosti. Posljednje dostupno izvješće za Republiku Hrvatsku je iz travnja 2014. godine. Svake tri godine države članice podnose i nacionalne akcijske planove za energetske učinkovitost. Nacionalni akcijski planovi za energetske učinkovitost obuhvaćaju mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti i očekivane i/ili ostvarene uštede energije, uključujući uštede u opskrbi energijom te prijenosu i distribuciji energije kao i u njezinoj krajnjoj potrošnji, s ciljem ostvarivanja nacionalnih ciljeva povećanja energetske učinkovitosti. Trenutno je na snazi 3. Nacionalni akcijski plan energetske učinkovitosti RH za razdoblje 2014. - 2016.

Nama susjedne zemlje poput Mađarske, Slovenije i Italije postupno prenose odredbe Direktive u nacionalna zakonodavstva, što podrazumijeva i individualno mjerenje potrošnje kroz ugradnju razdjelnika ili pojedinačnih mjerila toplinske energije.

U mađarskom nacionalnom akcijskom planu energetske učinkovitosti (kolovoz 2015.) stoji kako su mjere koje se odnose na pojedinačna brojila za električnu energiju, prirodni plin, centralizirano (daljinsko) grijanje i toplu vodu prenesene u mađarsko zakonodavstvo u slučaju električne energije i prirodnog plina. Što se tiče troškovne učinkovitosti, rezidentni potrošači opremljeni su mjerilima (brojilima) gdje god je to tehnički moguće. Što se tiče prirodnog plina i

električne energije, trenutno su u tijeku pilot projekti vezani uz implementaciju obveza iz Direktive o energetskej učinkovitosti, a koje se tiču pametnih mjernih sustava i pametnih mjerila u području opskrbe električnom energijom i prirodnim plinom. U zgradama gdje se grijanje ili hlađenje vrši preko centralizirane toplinske mreže ili iz centralnog izvora koji opskrbljuje više građevina, mjerila toplinske energije moraju se ugraditi na izmjenjivaču topline ili na mjestu (točki) isporuke. U višestambenim i višenamjenskim zgradama sa centralnim izvorom grijanja/hlađenja ili koje se opskrbljuju iz daljinske centralne mreže ili iz centralnog izvora koji uslužuje više zgrada, mjerila pojedinačne potrošnje također će se morati ugraditi.

Slovenski nacionalni akcijski plan energetske učinkovitosti (svibanj 2015.) kaže kako u višestambenim i drugim zgradama s najmanje 4 odvojena dijela kojima se toplinska energija isporučuje iz zajedničkog sustava toplinske energije, troškovi grijanja i tople vode se pretežno obračunavaju na temelju stvarne potrošnje toplinske energije. U tu svrhu, vlasnici pojedinih dijelova zgrade mogu instalirati mjernu opremu koja osigurava naznaku stvarne toplinske energije utrošene od strane pojedinog dijela zgrade.

Italija u svom nacionalnom planu (srpanj 2014.) navodi kako u svrhu individualnog mjerenja potrošnje toplinske energije u stambenim zgradama i višenamjenskim građevinama, komunalna poduzeća moraju instalirati pojedinačna mjerila u svakom stanu ili jedinici tih zgrada do 31.12.2016., gdje god je to tehnički izvedivo i troškovno isplativo. Ako tome nije tako, pojedinačni uređaji za reguliranje i mjerenje toplinske energije moraju se ugraditi na svaki radiator. Samo tamo gdje se pokazalo da niti jedna od gornjih opcija nije isplativa, trebaju se usvojiti transparentna pravila za obračunavanje individualne potrošnje.

Iz svega navedenog je vidljivo da europsko zakonodavstvo ima za cilj zajamčiti građanima transparentan obračun stvarno potrošene energije po kućanstvu. Države članice to provode tako da rade izbor između dviju opcija: ugradnje mjerila toplinske energije ili ugradnje razdjelnika topline. Također, moraju se na umu imati i tehničke mogućnosti izvedbe ugradnje mjerila toplinske energije ili razdjelnika jer je prema stajalištu struke u višestambenim zgradama jedino tehnički moguća ugradnja razdjelnika topline.

Također valja spomenuti i razliku između mjerila toplinske energije koji nisu isto što i razdjelnici topline. Mjerila su daleko točnija od razdjelnika, mjere stvarnu vrijednost isporučene energije, ali su i skuplja dok razdjelnici topline

zbog indirektnog načina obračuna isporučene energije mogu pogriješiti i do 30%. Prema iskustvima u EU razdjelnici topline, iako ne obračunavaju toplinu na temelju stvarne potrošnje toplinske energije, ipak omogućuju uštede toplinske energije. S obzirom na zadani rok za početak primjene obveza iz Direktive, mnoge države članice su to već učinile ili je postupak ugradnje neke od opcija u tijeku.

Vezno uz trošak ugradnje mjerila toplinske energije i razdjelnika iskustva u državama članicama su različita. U ovom konkretnom slučaju u Hrvatskoj cijena ugradnje razdjelnika plaćena je izravno za njihovu ugradnju, dok su u nekim drugim državama članicama poput Njemačke i Italije cijenu potrošači platili u računu distributera koji je postavljao uređaje za potrošenu energiju koja sadrži i troškove održavanja sustava. U oba slučaja u konačnici cijenu ugradnje plaćaju potrošači.

Nažalost, opet se dogodilo da je implementacija korisnog i dobrog europskog propisa koji bi trebao ići na ruku potrošačima, u Hrvatskoj zapela negdje u provedbi. Način provedbe putem tvrtki koje su, kako prodavale, tako i ugrađivale razdjelnike topline, a s obzirom na uočene probleme s terena, pokazao se problematičnim dijelom i zbog neobučeniosti montera tih tvrtki. Također, kontrola podešavanja parametara nije bila nadzirana od strane inženjera strojarstva, već su pojedine tvrtke, istina prema uputama proizvođača, unosile parametre rada uređaja za svaki radijator koji opet ovise o nizu tehničkih parametara koji nisu bili uvijek uzimani u obzir.

Kada je riječ o potencijalnim uštedama, računi za energiju u pojedinim dijelovima Hrvatske bili su i prije ove nove obveze visoki. Ti troškovi dijelili su se među korisnicima usluge neovisno o potrošnji i štedljivosti pojedinih korisnika energije. Nova, „pravednija“ podjela istog (visokog) iznosa opet je urodila podjelom istog toga (visokog) iznosa, ali ovaj puta prema potrošnji obračunatoj putem razdjelnika. Nekim su kućanstvima, a dijelom i zbog ranije navedenih razloga, ionako visoki troškovi porasli, dok su drugima ti isti visoki troškovi energije nešto i sniženi.

Nažalost, još je uvijek nepoznato jesu li i koliko energije građani nakon ugradnje razdjelnika zapravo uštedjeli, odnosno koliko su građani ukupno manje platili svoje račune distributerima zbog ostvarenih ušteda. Upravo novi obračun troškova za energiju otvorio je neka druga pitanja poput recimo energetske učinkovitosti u zgradama, ali i pitanje prave cijene energije koju plaćamo.

--

Ernest Ciprijanović

Asistent u Središnjem uredu u Zagrebu

Ulica kralja Zvonimira 17 (prizemlje-poseban ulaz)

10 000 Zagreb

Hrvatska

hrvatska@petir.eu

Tel: +385 1 7888 609